

Yakovlieva, O. V. "Investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky derzhavy" [The investment component of economic security of the state]. Aktualni pytannia finansovoi bezpeky derzhavy. http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/finbezpeka/97_yakovlieva.pdf

YevropeiskaBiznesAsotsiatsiia. <http://eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>

"Zvit Antymonopolnoho komitetu Ukrainy za vidpovidnyi rik" [The report of the Antimonopoly Committee of Ukraine for the corresponding year]. Antymonopolnyi komitet Ukrainy. Ofitsiyniy veb-sait. <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/95116>

УДК 338.22

ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТОК ТРЕНДІВ СТРУКТУРНОЇ ДИНАМІКИ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМ

© 2016 БЕЛІКОВА Н. В.

УДК 338.22

Белікова Н. В. Формування й розвиток трендів структурної динаміки економіки регіонів України в процесі реалізації реформ

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичного підходу до оцінки впливу економічних реформ на формування напрямів структурної динаміки розвитку економіки України та її регіонів. Запропоновано логічну схему структурної перебудови економіки регіонів України під впливом економічних реформ. Доведено, що однією з базових цілей економічних реформ має бути підвищення рівня сумісності та узгодженості трендів структурної динаміки розвитку економіки регіонів із загальносвітовими тенденціями. Для цього в процесі планування стратегії реформ у цілому та обґрунтування дорожніх карт для кожної окремої реформи доцільно проводити аналіз представлених світовою науковою спільнотою форсайт-прогнозів економічного розвитку України та інших країн світу. Наведено принципи подолання технологічної відсталості в рамках формування нових трендів структурної динаміки розвитку економіки регіонів України.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток регіону, економіка регіону, структурна динаміка, тенденції розвитку регіональної економіки, економічні реформи.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Формул.:** 3. **Бібл.:** 19.

Белікова Надія Володимирівна – доктор економічних наук, доцент, учений секретар, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пер. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: nadezdabelikova@gmail.com

УДК 338.22

UDC 338.22

Белікова Н. В. Формирование и развитие трендов структурной динамики экономики регионов Украины в процессе реализации реформ

Belikova N. V. Formation and Development of Trends of the Structural Dynamics of Economy of the Regions of Ukraine in the Process of Implementing the Reforms

Целью статьи является обоснование теоретико-методического подхода к оценке влияния экономических реформ на формирование направлений структурной динамики развития экономики Украины и ее регионов. Предложена логическая схема структурной перестройки экономики регионов Украины под влиянием экономических реформ. Доказано, что одной из базовых целей экономических реформ должно быть повышение уровня совместимости и согласованности трендов структурной динамики развития экономики регионов с общемировыми тенденциями. Для этого в процессе планирования стратегии реформ в целом и обоснования дорожных карт для каждой отдельной реформы целесообразно проводить анализ представленных мировым научным сообществом форсайт-прогнозов экономического развития Украины и других стран мира. Приведены принципы преодоления технологической отсталости в рамках формирования новых трендов структурной динамики развития экономики регионов Украины.

The article is aimed at substantiating a theoretical and methodical approach to evaluating the impact of economic reforms on the formation of directions of the structural dynamics of development of economy of Ukraine and its regions. A logic chart of the structural restructuring the economy of the regions of Ukraine under the influence of economic reforms has been proposed. It has been proven that one of the basic objectives of economic reforms should consist in enhancing the compatibility and consistency of trends of the structural dynamics of developing the regional economy with the global trends. To do this, in the process of planning the overall reform strategy and substantiating road maps for each individual reform, it is advisable to carry out analysis of the Forsyth-forecasts, provided by the global scientific community, for economic development of Ukraine and other countries of the world. The principles to overcome the technological backwardness in terms of formation of new trends in the structural dynamics of development of economy of the regions of Ukraine have been provided.

Ключевые слова: социально-экономическое развитие региона, экономика региона, структурная динамика, тенденция развития региональной экономики, экономические реформы.

Keywords: socio-economic development of region, economy of region, structural dynamics, development trend of regional economy, economic reforms. **Fig.:** 2. **Tbl.:** 1. **Formulae:** 3. **Bibl.:** 19.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Формул.:** 3. **Библ.:** 19.

Белікова Надія Володимирівна – доктор економічних наук, доцент, учений секретар, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пер. Інженерний, 1а, 2 эт., Харків, 61166, Україна)

Belikova Nadiya V. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Academic Secretary, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: nadezdabelikova@gmail.com

E-mail: nadezdabelikova@gmail.com

В Україні у 2014–2016 рр. актуалізувалася проблематика реформування та структурної перебудови економіки як на рівні країни в цілому, так і в окремих її регіонах. Ще у 90-х рр. ХХ ст. на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях утворився кризовий стан економіки, що зберігався протягом усьо-

го трансформаційного періоду. При цьому більшість вітчизняних і зарубіжних дослідників перебігу економічних процесів в Україні та її регіонах характеризували дану економічну кризу як системну. Не зважаючи на те, що соціально-економічні реформи проходили в декілька етапів (рис. 1), досі не вдалося вирішити проблеми подо-

Рис. 1. Етапи економічних реформ в Україні та її регіонах у 1991–2016 рр.

Джерело: доповнено за [1].

лання системної структурної кризи. Така ситуація вимагає розробки відповідного методичного інструментарію, за допомогою якого можна було б не тільки визначити проблемні компоненти моделі економіки країни та/або її окремого регіону, що потребують реформування, але й прогнозувати результативність запланованих реформаторських заходів.

Проблеми структурних змін в економіці регіонів України досліджені в роботах Г. Балабанова [2], Є. Бойко [3], М. Бутко [4], А. Гальчинського [5; 6], З. Герасимчука [7], І. Сторонянської [8] та ін. Ними були досліджені закономірності та напрями формування механізмів структурної перебудови економіки регіонів країни, які передбачають перехід до високотехнологічної інноваційної моделі економічного розвитку.

Проблеми економічних трансформацій, що генеруються переходом країни до більш високих технологічних укладів, поширенням тенденцій неоіндустріалізації, розвитком інноваційних нано- та біотехнологій, розкриті в роботах М. Кизима [9; 10] та В. Хаустової [11; 12]. Теоретико-методичні аспекти посилення економічної безпеки країни та її регіонів представлені в роботах І. Губаревої [13].

Проте єдиний підхід до оцінки трендів структурної динаміки в процесі реалізації економічних реформ в Україні та її регіонах досі відсутній.

Метою даної статті є обґрунтування теоретико-методичного підходу до оцінки впливу економічних реформ на формування напрямів структурної динаміки розвитку економіки України та її регіонів.

Існує декілька підходів до оцінки впливу реформ на розвиток економіки регіонів країни. Так, З. Герасим-

чук, І. Вахович [7] пропонують оцінювати позитивну динаміку інтегрального індексу сталого розвитку регіону – I_{cp} за формулою:

$$I_{cp} = \frac{R_{i,соц.р.} + R_{i,п.ек.р.} + R_{i,п.екл.р.}}{3}, \quad (1)$$

де $R_{i,соц.р.}$, $R_{i,п.ек.р.}$, $R_{i,п.екл.р.}$ – рейтинг i -го регіону за соціальною, економічною та екологічною складовими сталого розвитку.

І. Маркіна [14] пропонує проводити оцінку підвищення ефективності економіки регіону з урахуванням впливу змін цільових компонент ефективності – E :

$$E = \frac{Ц}{П} \cdot \frac{P}{Ц} + \frac{P}{3}, \quad (2)$$

де $Ц$ – ціль; $П$ – ефективність потреб; P – результативна ефективність; 3 – затратна ефективність.

У матеріалах Європейської економічної комісії ООН [15] пропонується розраховувати збільшення середньої зваженої щорічних змін частин швидко зростаючих галузей економіки регіону в загальному обсязі продукції (чисельності зайнятих, основному капіталі) – S_{it} :

$$I = \sum_{i=1}^q (S_{it} - S_{io}) / qI, \quad (3)$$

де i – індекс галузі; q – кількість швидко зростаючих галузей; T – період часу.

У Порядку проведення оцінки діяльності органів місцевої влади [16] зазначається, що підвищення рейтингу регіону має визначитися як середня арифметична рейтингів кожного регіону за інтегральними показниками: економічний розвиток, інвестиційна та інноваційна

діяльність, державні фінанси, споживчий ринок, населення та ринок праці, житлово-комунальне господарство, освіта та охорона здоров'я, захист прав дитини, рівень злочинності.

Розглянуті методики та методичні підходи, перелік яких далеко не вичерпаний, свідчать про наявність певного інструментарію оцінки результативності окремих напрямів реформування економіки регіонів країни, але подальшої розробки потребують проблеми оцінки впливу реформ на процеси структурної перебудови окремих компонент моделі економіки регіонів. На рис. 2 наведено логічну схему структурної перебудови економіки регіонів України під впливом економічних реформ.

Як видно з рис. 2, однією з головних цілей економічних реформ має бути підвищення рівня сумісності та узгодженості трендів структурної динаміки розвитку економіки регіонів із загальносвітовими тенденціями. Для цього в процесі планування стратегії реформ у цілому та обґрунтування дорожніх карт для кожної окремої реформи доцільно проводити аналіз представлених світовою науковою спільнотою форсайт-прогнозів економічного розвитку як України, так і світу в цілому.

Така інформація дозволить отримати уявлення про зростання питомої ваги високотехнологічних галузей, які спеціалізуються на виробництві товарів та послуг з високим рівнем переробки. Структурні зрушення, які відбуваються під впливом реформ, що вже були проведені у трансформаційному періоді в Україні, показали,

що утворені тренди структурної динаміки моделі економіки регіонів не відповідають вимогам узгодженості з основними напрямками структурних зрушень, які спостерігаються у теперішній час у розвинених країнах [1].

Як свідчить проведений аналіз, зміни у спрямованості структурної динаміки економіки регіонів України мали такі напрями:

- ✦ трансформація інститутів та інституціонального середовища внаслідок роздержавлення, зміни форм власності та організаційно-правових форм господарювання;
- ✦ формування розгалуженої структури малого, середнього, великого бізнесу;
- ✦ розвиток або стагнація та занепад певних видів економічної діяльності;
- ✦ конвергенція та/або дивергенція рівнів соціально-економічного розвитку регіонів, зростання кількості проблемних регіонів.

Зміни спрямованості структурної динаміки економіки регіонів України доцільно оцінювати за допомогою часових рядів показників соціально-економічного розвитку, які дозволяють надати виважену характеристику напрямів змін питомої ваги окремих регіонів або галузей промисловості, досліджуваних за основними соціально-економічними показниками.

При цьому слід звертати увагу на дослідження галузевих структур регіонів з точки зору домінуючих виробництв провідних технологічних укладів (табл. 1).

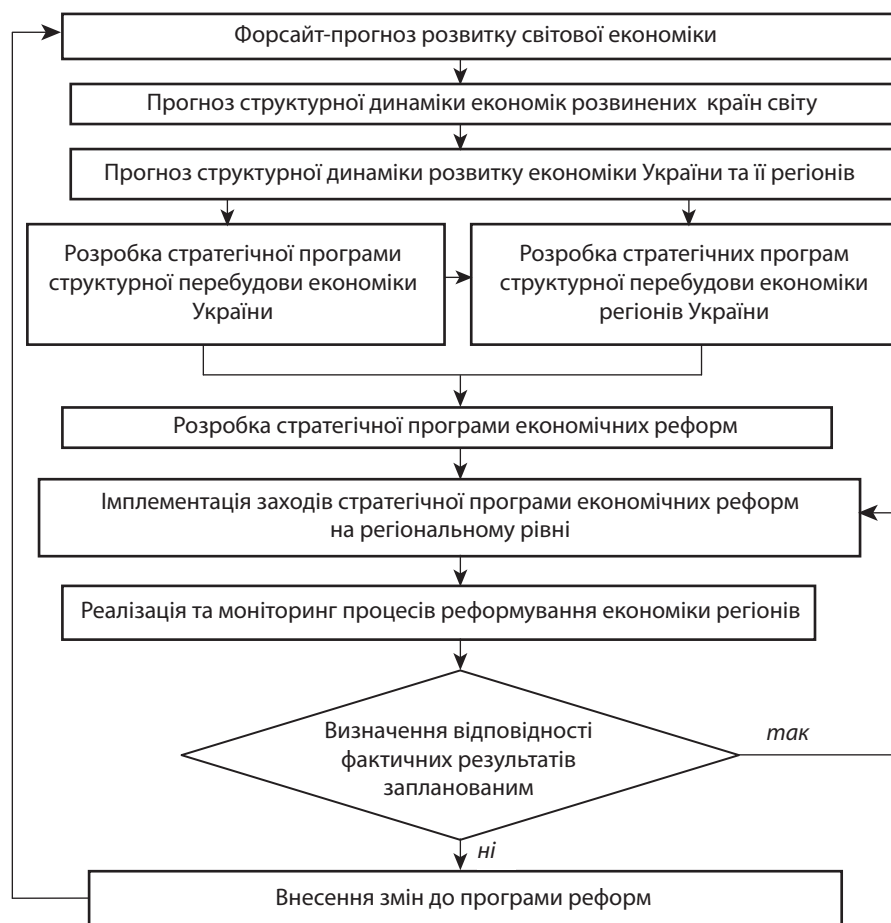

Рис. 2. Логічна схема структурної перебудови та економічних реформ в регіонах України [1]

Еволюція економічного розвитку в рамках технологічних укладів

Сутність технологічного укладу	Період домінування	Напрями змін в економіці	Напрями змін у маркетингу та рекламі
I. Перша промислова революція	1770–1851 рр.	Початок розвитку технологій, розповсюдження механізації, створення поточного виробництва	Домінування концепції дикого маркетингу, у рекламі превалює ідеологія активних продажів без попередніх досліджень
II. Поява парової машини	1830–1879 рр.	Розвиток, ускладнення технологій, зростання вантажопотоків, формування елементів логістики	Домінування концепції дикого маркетингу, стратегія збуту орієнтована на виробництва та продаж якомога більших обсягів, необмежене зростання охоплення
III. Друга промислова революція	1880–1950 рр.	Розповсюдження масового виробництва, швидке зростання та насичення ринків	Послідовний розвиток концепцій пасивного та активного маркетингу. У рекламі знаходить прояв максимізація тиску на споживачів та його поступове зниження. Інструментарій активного маркетингу спрямований на пошук нових засобів впливу, що потребують додаткових поглиблених досліджень, актуалізується концепція створення унікальної торгової пропозиції
IV. Прискорення технічного прогресу.	1930–1991 рр.	Розвиток масового, серійного, індивідуального виробництва на основі нових технологій та матеріалів	Розвиток активного маркетингу; усвідомлення необхідності переходу до концепції соціально відповідального маркетингу
V. Розвиток нанота біотехнологій	1970–2002 рр. (дно)	Глобалізація ринків, укрупнення виробництва при його максимальній деталізації. Диверсифікація джерел енергопостачання, бурхливий розвиток нових матеріалів	Активний маркетинг спрямований на пошук нових засобів розміщення реклами та каналів впливу; полегшення доступу до глобальної інформації; поширення «інформації про всіх». Соціально відповідальний маркетинг спрямований на побудову індивідуального профілю споживача
VI. NBIC, соціогуманітарні технології	2010–2040 рр. (закінчення фази швидкого зростання)	Зниження енергоємності та матеріалоємності виробництва	Глобальне поширення соціально відповідального маркетингу

Як видно з табл. 1, зміни домінуючих технологічних укладів характеризуються розвитком нових технологій та способів виробництва, розширенням асортименту продукції, появою нових маркетингових і збутових концепцій. При цьому технологічна відсталість України та її регіонів від розвинених країн світу призводить, як вважають фахівці [17], до політичної та економічної залежності, які будуть тільки посилюватися через нееквівалентний зовнішньоторговельний обмін.

Аналіз галузевої структури промислового комплексу України в розрізі регіонів свідчить, що на частку VI технологічного укладу припадає від 1 до 3% виробленої продукції. Підприємства з виробництва такої продукції у сфері біотехнологій, систем штучного інтелекту, глобальних інформаційних мереж та інтегрованих високошвидкісних транспортних систем сконцентровані у Київському, Харківському, Львівському регіоні [18; 19]. Питома вага виробництва продукції

V технологічного укладу (електричне та електронне устаткування, продукція машинобудування так фармацевтичної промисловості) також концентрується у цих трьох областях і становить 6–8% у загальному обсязі виробленої промислової продукції.

Середньотехнологічні галузі IV технологічного укладу, до яких належать виробництво гумових і пластмасових виробів, інших неметалевих мінеральних продуктів, машинобудування та суднобудування (за винятком виробництва електричного та електронного устаткування), займають близько 40% загального випуску промислової продукції та є характерними майже для всіх регіонів України. На частку низькотехнологічних галузей, що належать до I–III технологічних укладів та зосереджені в Донецькій, Луганській, Полтавській, Запорізькій та Львівській областях, припадає близько половини (49–53%) випуску промислової продукції України [18; 19].

Отже, подолання технологічної відсталості в рамках формування нових трендів структурної динаміки

розвитку економіки регіонів України в процесі реформування має дотримуватися таких принципів:

- ✦ узгодженість програм структурної перебудови і загальної стратегії та програми економічних реформ;
- ✦ забезпечення постійного моніторингу структурної динаміки розвитку економіки регіонів країни і своєчасне виявлення негативних тенденцій;
- ✦ гнучкість програм, можливість швидкого їх коригування за результатами моніторингу;
- ✦ узгодженість форсайт-прогнозів розвитку економіки та національних стратегій і програм економічного розвитку; впровадження ефективного механізму координації та прогнозування результатів реформаторських заходів.

Дотримання наведених вище принципів можливе в рамках запропонованого методичного підходу до оцінки впливу нерівномірної структурної динаміки співвідношень якісних і кількісних показників розвитку соціально-економічних систем регіонального й національного рівнів на кінцеві результати їх функціонування, елементи якого розглянуті вище.

ВИСНОВКИ

Як свідчить проведене дослідження, важливо не тільки оцінити кінцеві результати реалізації процесів реформування економіки регіонів, а й виявити закономірності внутрішньої взаємодії різних факторів, що впливають на формування кількісних оцінок цих результатів. Такий підхід має забезпечити визначення відмінностей між трендами структурної динаміки та факторів, що на неї впливають. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бєлікова Н. В.** Теорія і практика реформування економіки регіонів України: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2015. 384 с.
2. **Балабанов Г. В.** Сучасні територіально-галузеві пропорції економіки України. *Український географічний журнал*. 2001. № 1. С. 3–8.
3. **Бойко Є. І., Горин М. П., Свистович Г. М., Коник М. А.** Сучасні проблеми інвестування структурних реформувальних промисловості регіону. Львів: ІРД НАН України, 1988. 136 с.
4. **Бутко М. П.** Регіональні особливості економічних трансформацій в перехідній економіці: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.10.01. Київ, 2003. 35 с.
5. **Гальчинський А., Геєць В., Кінах А., Семиноженко В.** Інноваційна стратегія українських реформ. Київ: Знання України, 2002. 326 с.
6. **Гальчинський А. С.** Суперечності реформ: у контексті цивілізаційного процесу. Київ: Українські пропілеї, 2001. 320 с.
7. **Герасимчук З. В., Вахович І. М.** Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону: монографія. Луцьк: Луцький державний технічний університет, 2002. 248 с.
8. **Сторонянська І. З.** Міжрегіональні інтеграційні процеси в Україні: тенденції та перспективи розвитку: монографія. Львів: ІРД НАН України, 2009. 392 с.
9. **Кизим М. О., Хаустова В. Є.** Кластеризація економіки як інструмент реалізації промислової політики в країнах світу // Конкурентоспроможність: проблеми науки та практики: монографія. Харків: ФОП Павленко О. Г.; ВД «ІНЖЕК», 2010. С. 41–55.

10. **Кизим М. О., Хаустова В. Є.** Український досвід формування та розвитку кластерних структур. *Проблеми економіки*. 2012. № 1. С. 3–11.

11. **Хаустова В. Є., Ялдин І. В.** Промислова політика: її сутність та значення. *Бізнес Інформ*. 2014. № 11. С. 36–42.

12. **Хаустова В. Є.** Нормативно-правова база державної підтримки розвитку промисловості України. *Проблеми економіки*. 2015. № 1. С. 149–167.

13. **Губарева І. О.** Формування стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки національної економіки. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 6 (168). С. 122–129.

14. **Маркіна І. А.** Методологічні питання ефективності управління. *Фінанси України*. 2007. № 6. С. 24–32.

15. Европейская экономическая комиссия. URL: <http://www.un.org/ru/ecosoc/unece/>

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про запровадження проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій» № 650 від 9.06.2011 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/650-2011-p>

17. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/за ред. акад. НАН України В. М. Гейця. Київ: Фенікс, 2003. 1008 с.

18. Проблеми використання інвестиційних ресурсів підприємств та шлях їх подолання в умовах кризи: науково-аналітична записка ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»/Федулова Л. І. та ін. Київ: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2008. 15 с.

19. **Федулова Л.** Технологічний розвиток економіки. *Економіка України*. 2006. № 6. С. 4–11.

REFERENCES

- Belikova, N. V. *Teoriia i praktyka reformuvannia ekonomiky rehioniv Ukrainy* [Theory and practice of reforming of economy of regions of Ukraine]. Kharkiv: FOP Liburkina L. M., 2015.
- Balabanov, H. V. "Suchasni terytorialno-haluzevi proporsii ekonomiky Ukrainy" [Modern territorial and sectoral proportions of the economy of Ukraine]. *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*, no. 1 (2001): 3-8.
- Boiko, Ye. I. et al. *Suchasni problemy investuvannia strukturnykh reformuvan promyslovosti rehionu* [Modern problems of investment structural change of industry in the region]. Lviv: IRD NAN Ukrainy, 1988.
- Butko, M. P. "Rehionalni osoblyvosti ekonomichnykh transformatsii v perekhidnii ekonomitsi" [Regional characteristics of economic transformations in transition economies]. *Avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.10.01*, 2003.
- Ekonomika Ukrainy: stratehiia i polityka dovhostrokovoho rozvytku* [Ukraine's economy: strategy and policy of long-term development]. Kyiv: Feniks, 2003.
- Fedulova, L. I. et al. *Problemy vykorystannia investytsiinykh resursiv pidpriemstv ta shliakh yikh podolannia v umovakh kryzy* [The problems of using investment resources of enterprises and ways to overcome them in a crisis]. Kyiv: IEP NAN Ukrainy, 2008.
- Fedulova, L. "Tekhnolohichni rozvytok ekonomiky" [The technological development of the economy]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 6 (2006): 4-11.
- Hubarieva, I. O. "Formuvannia stratehichnykh oriientyryv zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky" [The formation of strategic directions of ensuring economic security of the national economy]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (168) (2015): 122-129.
- Halchynskiy, A. *Innovatsiina stratehiia ukrainskykh reform* [Innovation strategy of Ukrainian reforms]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 2002.

Halchynskiy, A. S. et al. *Superechnosti reform: u konteksti tsyvilizatsiinoho protsesu* [Contradictions of reform: in the context of the civilizational process]. Kyiv: Ukrainski propilei, 2001.

Herasymchuk, Z. V., and Vakhovych, I. M. *Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm formuvannia ta realizatsii stratehii rozvytku rehionu* [Organizational-economic mechanism of formation and realization of strategy of development of the region]. Lutsk: Lutskiy derzhavnyi tekhnichnyi universytet, 2002.

Khaustova, V. Ye. "Normatyvno-pravova baza derzhavnoi pidtrymky rozvytku promyslovosti Ukrainy" [Regulatory framework of state support of development of industry of Ukraine]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2015): 149-167.

Kyzym, M. O., and Khaustova, V. Ye. "Klasteryzatsiia ekonomiky yak instrument realizatsii promyslovoi polityky v krainakh svitu" [Clustering of the economy as a tool of industrial policy implementation in the countries of the world]. In *Konkurentospromozhnist: problemy nauky ta praktyky*, 41-55. Kharkiv: FOP Pavlenko O. H.; VD «INZhEK», 2010.

Kyzym, M. O., and Khaustova, V. Ye. "Ukrainskyi dosvid formuvannia ta rozvytku klasternykh struktur" [Ukrainian experience of formation and development of cluster structures]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2012): 3-11.

Khaustova, V. Ye., and Yaldin, I. V. "Promyslova polityka: yii sutnist ta znachennia" [Industrial policy: its nature and significance]. *Biznes Inform*, no. 11 (2014): 36-42.

[Legal Act of Ukraine] (2011). <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/650-2011-p>

Markina, I. A. "Metodolohichni pytannia efektyvnosti upravlinnia" [Methodological issues of efficiency of management]. *Finansy Ukrainy*, no. 6 (2007): 24-32.

Storonianska, I. Z. *Mizhrehionalni intehratsiini protsesy v Ukraini: tendentsii ta perspektyvy rozvytku* [Interregional integration processes in Ukraine: tendencies and prospects of development]. Lviv: IRD NAN Ukrainy, 2009.

"Yevropeyskaya ekonomicheskaya komissiia" [Economic Commission of Europe]. <http://www.un.org/ru/ecosoc/unece/>

УДК 332.1

КОНЦЕПЦІЯ КОНВЕРГЕНТНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

© 2016 БЛАГУН І. С., САВЧИН І. З.

УДК 332.1

Благу́н І. С., Савчин І. З. Концепція конвергентного розвитку регіонів України

У статті досліджено основні визначення категорії «конвергенція» та запропоновано авторське трактування цієї категорії. Запропоновано класифікацію конвергенції за типами і моделями, ідентифіковано методи перевірки моделей реальної конвергенції та наведено характеристики цих моделей. Сформульовано авторську концепцію конвергентного розвитку регіонів України, обґрунтовано її універсальність та комплексний характер.

Ключові слова: регіон, розвиток, конвергенція, дивергенція, концепція конвергентного розвитку регіону.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 22.

Благу́н Іван Семенович – доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаніка (вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна)

E-mail: blagun@email.ua

Савчин Ірина Зіновіївна – асистент, кафедра теорії економіки та управління, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (вул. Карпатська, 15, Івано-Франківськ, 76018, Україна)

УДК 332.1

Благу́н И. С., Савчин И. З. Концепция конвергентного развития регионов Украины

В статье исследованы основные определения категории «конвергенция» и предложено авторская трактовка этой категории. Предложена классификация конвергенции по типам и моделям, идентифицированы методы проверки моделей реальной конвергенции и приведены характеристики этих моделей. Сформулирована авторская концепция конвергентного развития регионов Украины, обоснована ее универсальность и комплексный характер.

Ключевые слова: регион, развитие, конвергенция, дивергенция, концепция конвергентного развития региона.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Библ.:** 22.

Благу́н Иван Семенович – доктор экономических наук, профессор, декан экономического факультета, Прикарпатский национальный университет им. В. Стефаніка (ул. Шевченка, 57, Івано-Франковск, 76018, Украина)

E-mail: blagun@email.ua

Савчин Ирина Зиновьевна – ассистент, кафедра теории экономики и управления, Івано-Франковский национальный технический университет нефти и газа (ул. Карпатская, 15, Івано-Франковск, 76018, Украина)

UDC 332.1

Blahun I. S., Savchyn I. Z. The Conception of the Convergent Development of Regions of Ukraine

The article examines the basic definitions of the category of «convergence» and suggests an authors' own interpretation of this category. A classification of convergence by types and models has been proposed, methods of testing models of real convergence have been identified, characteristics of these models have been provided. The authors' own conception of the convergent development of regions of Ukraine has been formulated, its universality and comprehensiveness have been substantiated.

Keywords: region, development, convergence, divergence, conception of the convergent development of region.

Fig.: 1. **Tbl.:** 2. **Bibl.:** 22.

Blahun Ivan S. – D. Sc. (Economics), Professor, Dean of the Faculty of Economics, Precarpathian National University named after V. Stefanyk (57 Shevchenka Str., Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine)

E-mail: blagun@email.ua

Savchyn Iryna Z. – Assistant, Department of Theory of Economics and Management, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (15 Karpatska Str., Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine)

Диференціація в розвитку регіонів зумовлює негативні наслідки для економіки країни в цілому. Практичний досвід показує, що найбільший вплив на розвиток регіонів має історичний процес їх-

нього становлення, а саме: формування потенціалу та економічної структури регіонів, рівень розвитку галузей і видів економічної діяльності, а також рівень доступності соціально-економічної інфраструктури.